REDACȚIUNEA, Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXX.

„GAZETA“ iese în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Dumineca 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 47. Brașov, Joi 1 (14) Martie. 1907.

Pașii cei dintâi în chestia școalelor.

Se lățise știrea că arhiereii ambelor noastre biserici au de gând a-și da întâlnire cu toții pentru a se sfătui împreună asupra gravei noastre situațiuni și a face eventual un pas comun la coroană în apărarea școalelor române.

Una din foile noastre mai spunea că Arhiereii români uniți după ținerea conferenței la Blaj, vor pleca cu toții la Budapesta în scopul de mai sus. Știrea aceasta nu se adeverește. Ni se comunică din Blaj, că Arhiereii bisericei române unite în conferența ținută sub prezidiul metropolitului Mihalyi, la care au luat parte și inspectorii școlari diecesani și membrii capitolului metropolitan, au hotărît ca memoriul, ce l'au stabilit, să fie iscălit de arhierei și de inspectorii școlari diecesani în trei exemplare, cari să fie expediate camerei deputaților, camerei magnaților, iar un exemplar să fie trimis prin ministeriul de culte și instrucțiune publică Majestății Sale monarhului. Deocamdată acțiunea arhiereilor se concentrează așadar numai în protestarea contra nouelor măsuri asupritoare și amenințătoare. Și memoriul bisericei române gr. or. a fost adresat corpurilor legiuitoare. Nu știm însă dacă a fost trimis totdeodată și Majestății Sale, ori că arhiereii și-au rezervat, cum se zicea, de-a merge în persoană la Monarchul.

După pasul cel dintâi făcut de archierei a urmat ca să-și precizese poziția în fața gravei chestiuni dela ordinea zilei deputații naționaliști din dietă. Ei au ținut mai multe consfătuiri în clubul lor și rezultatul a fost, după cum vedem, că au decis a nu lăsa să treacă proiectele de lege ale lui Apponyi fără de a le face cea mai hotărâtă opoziție între limitele trase de regulamentul camerei. Foile maghiare vorbeau că deputații naționaliști ar avea intenția să facă obstrucție.

Obstrucție nu vor face, dar, precum se vede din decursul ședințelor camerei dela 11, 12 și 13 l. c., sunt decişi a vorbi cât mai mulți și a ținea discursuri lungi ca printr'asta să accentueze și mai mult nemulțămirea și indignarea față cu proiectele ministrului de culte și instrucțiune publică.

Ședința de Luni a camerei a fost aproape toată ocupată de vorbirea deputatului Dr. A. Vaida care a făcut începutul. Ear ședința de eri a fost în partea cea mai mare ocupată de discusiunea înfocată în chestiunea regulamentului camerei, în contra căruia a procedat în ședința de Luni în mod volnic și terorist vice-președintele camerei Rakovszky; ear în ședința de azi, Mercuri, au vorbit, după-cum ni-se raportează, numai deputații naționaliști Vlad, Hodza și Maniu.

Era de așteptat că atitudinea aceasta a deputaților naționaliști va supăra mult pe șoviniștii din majoritate, după-ce și așa sunt foarte mult cătrăniți mai ales asupra unora din ei, cari nu se sfiesc a le spune adevăruri amare.

Deputatul Vaida în întroducerea discursului său din ședința de Luni a desfășurat motivele, de cari se conduc deputații naționaliști în opoziția lor. Intre altele a zis că prin această opoziție fac un serviciu și guvernului și majorității, care prin proiectele de lege prezentate vrea să detragă atențiunea opiniunei publice maghiare dela multele rele și neajunsuri ce sunt la ordinea zilei, dar, zise, aceasta nu-i împiedecă de a-și împlini datoria sfântă față cu poporul și cu țara, arătând nedreptatea ce se face cu proiectele de lege prezentate.

Toate silințele ce și le dau deputații naționaliști de a convinge pe cei din cameră despre lealitatea opoziției, ce li-o fac, sunt însă zadarnice. Aceștia, după cum dovedește cazul cu volnicia lui Rakovszky, în loc să se mai îmblânzească, să întărâtă tot mai mult și devin tot mai agresivi, ear Apponyi, ca să scape mai ușor din strâmtoare, se avântă în sferele idealelor sale șoviniste și zice că provocarea la legea de naționalitate nu mai poate servi azi ca argument, căci nu trebue să se uite că „națiunea maghiară e națiune unitară“.

Cinismul acesta e prea de tot revoltător.

Manifestul electoral al creștinilor sociali din Austria despre care s'a făcut amintire eri la ultimele știri, conține între altele următoarele pasage semnificative pentru atitudinea politică a numitului partid în chestiunea pactului cu Ungaria. Manifestul zice: »Cea mai importantă problemă politică a timpului celui mai apropiat este reformarea actualilor raporturi cu țările coroanei ungare, cari raporturi nu mai pot dăinui. Nu se poate cugeta o poziție de putere a monarchiei habsburgice în afară nici înflorirea ei înăuntru țără a se regula în mod mulțămitor raportul de drept public și economic cu Ungaria. Dela 1867 Maghiarilor le-a succes a clădi o formațiune de stat înăuntru monarchiei și pe socoteala celor din Cislaitania, care, condusă de partidele minorității judeo-maghiare aproape de tot corupte a aservit, a asuprit și a esploatat toate popoarele nemaghiare ale Ungariei, pe cetățenii germani ai acestei țări pe naționalitățile slave și române. Cercurile maghiare, a căror putreziciune interioară a fost scoasă la iveală prin multele scandale ale timpului din urmă, au știut să se aroage față cu Cisleitania o hegemonie prin nimic justificată, au știut să ceară toate drepturile pentru sine și să încarce aproape toată sarcina contribuțiilor pentru armată în spinarea contribuabililor austriaci și să aducă tot odată, agricultura austriacă aproape da ruină prin importarea nelimitată de producte ungare. Aceasta rușine trebue să aibă un sfârșit. In lături cu dominațiunea Maghiarilor! Noi voim o Austrie, în care nici un popor să nu fie nevoit a geme sub jug străin, un imperiu al libertăței și al dreptăței«. In lupta contra aroganței Maghiarilor trebue să păzim interesele economice ale Austriei în deplină măsură și cu constantă energie. Lozinca partidului creștin-social este și rămâne: »*Mai bine despărțire economică* decât perseverarea în servitutea desonorătoare«.

Acest manifest electoral a fost cetit și primit în marea adunare a partidului creștin social ținut în Viena Dumineca trecută sub președința mareșalului Austriei de jos a prințului Alois Liechtenstein.

In dieta boemă s'a început Luni desbaterea asupra propunerilor prezentate de diferitele partide privitor la pactul cu Ungaria. Boemia ca cea dintâiŭ țară industrială în Austria vrea să ia poziție și să se pronunțe asupra pactului spre a face presiune asupra guvernului austriac să apere interesele Austriei și să nu cedeze în negocierile sale cu guvernul ungar. Vorbitorii din ședința de Luni, mai ales deputatul partidului conservativ Zietwitz, au accentuat că ori se va da garanță de consolidare a raporturilor economice printr'un pact încheiat pe timp mai îndelungat, care să se estindă asupra tuturor chestiunilor economice, ori să se pronunțe de pe acum separarea economică dintre statele dualiste chiar cu rizicul că acesteia îi va urma și separarea politică. Toți vorbitorii au asigurat că raporturile au devenit insuportabile și că trebue să li se facă un sfârșit. S'a mai zis de către un vorbitor ceh, că deja de pe acuma se formează o majoritate pentru parlamentul viitor, care și-a pus de scop a lua o poziție energică față cu Ungaria.

Sinodul protopopesc din Oradea mare contra proiectului lui Apponyi. Sinodul protopopesc al tractului Oradea mare întrunit zilele aceste sub presidiul d-lui protopop Toma Păcală, a votat cu unanimitate o resoluțiune, prin care sinodul protestează energic în contra atentatului îndreptat prin proiectul ministrului Apponyi contra autonomiei bisericei gr. or. române și contra școalelor românești și roagă pe archiereii români, să intervină la locurile competente pentru apărarea constituției bisericei. Resoluțiunea s'a trimis P. S. episcopului Ioan Papp.

Constituirea comitetului național-român din Bucovina. In ședința de Marți a comitetului național, ales de către meetingul românesc ținut în 21 Februarie în orașul Suceava, s'a ales următorul birou, care constitue comitetul național: Au fost aleși President: d-l prof. universitar Dr. Stefan Saghin. Vicepresidenți: d-nii archipresviter-staurofor Ion Procopovici și prof. Grigori Halip. Secretari: d-nii adjunct administrativ Dori Popovici și cand. de avocat Eusebie Antonovici. Casieri: d-nii consil. de tribunal Emil Isopescu, secretar la comitetul țării Dr. Constantin Hostiuc și comisarul postal Eraclie Bocancea. Membrii fără funcțiune: d-nii prof. universitar Dr. Teodor Tarnavschi, consil. de trib. Dr. Constantin Isopescul-Grecul și înv. Georgi Hreniuc. După o desbatere mai lungă s'a decis ca în comitetul central să fie delegați, afară de președinții comitetelor districtuale, încă câte un econom, din fiecare district, designat de acest comitet.

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Lumina zodiacului.

In seara de 10 Faur n. c., între orele 7 și 8, o zare spălăcită se ridica pe dunga orizonului unde apusese soarele pe la 4 ore 47 minute. Se ridica pieziș, în forma unui triunghiu culcat, ajungând cu vârful la Pleiade (Găinușe) în zodia Taurului.

Acelaș fenomen l'am observat în serile de 11 și 12 Faur. Acelaș fenomen l'am observat în primăvara anului trecut, de vr'o câteva ori. Loiu fi zărit probabil, și de altădată, fără să fiu cu atențiune la el; precum mulți cetitori îl vor fi zărit și ei, fără să-i fi știut rostul.

E lumina zodiacului.

Prin Ianuarie — April se vede seara la apus, după amurgul serii. Prin Sept. — Nov. se vede a răsărit, înainte de zorile dimineții. Primăvara se ridică din zodia Peștilor, trece prin a Berbecelui ajungând la Pleiade și Calea lactee. Toamna se ivește în zodia Leului, trece prin a Racului, ajungând iarăși la Calea lactee, în zodia Gemenilor. Intre tropici se ridică drept spre zenit: sub lățimile noastre pare înclinată spre miazăzi; la poli s'ar vedea paralelă cu orizonul.

In regiunea tropicilor fenomenul e atât de lămurit, încât sau e confundat cu amurgul serii, respective zorile dimineții (»Crepusculul fals« al Arabilor), sau rămâne cu totul neluat în seamă, sau e înregistrat ca mișcările regulate ale planeților, ca eclipsele de soare și de lună.

Alex. Humbold ne dă câteva notițe interesante din regiunea amintită [1]):

»Ori-cine a trăit ani de-a rândul în zona palmierilor — zice el — își aduce aminte cu drag de zarea blândă, în care lumina zodiacului, ridicându-se piramidal, răsfață o parte din nopțile tropice, cele totdeauna pe o formă de lungi. Eu am văzut-o luminând de multe-ori mai intensiv decât Calea lactee în Scorpion. Și nu numai în atmosfera rară și uscată a piscurilor de pe Anzi, la înălțime de douăsprezece — patrusprezece mii de picioare (3900 —4450 m.) ci și pe câmpiile perdute în zare (Llanos) ale Venezuelei, precum și la marginea mării, sub cerul vecinic senin al Cumanei. Fenomenul era de frumseță deosebită, când se profilau în preajmă-i fulgi de nori, producând contrast pitoresc. Intr'un loc al ziarului meu, schițat în decursul navigației dela Lima la coasta vestică a Mexicului, amintesc o astfel de arătare feerică: »De trei sau patru nopți văd »lumina zodicului (între 10^0 și 14^0 lat. »nord) intr'o frumseță, cum nu mi-s'a arătat »nici-odată. In aceasta parte a oceanului, »judecând după strălucirea constelațiilor și »a nebuloaselor, transparența atmosferei e »admirabilă. Din 14 până în 19 Mart, la »45 minute după-ce discul solar se adância »în mare, nu se vedea nici o urmă de lu»mină zodiacală, deși era pe deplin întu»nerec. O oră după apusul soarelui însă »se ivia de-odată în splendoare captivantă »până la Aldebaran și pleade ajungând în »18 Mart înălțimea de 30^0 5'. Nori svelți »apar răzleți în albastrul plăcut dela ori»zon, ca în fața unui covor gălbui. Cei de »sus joacă din când în când în colori pis»trițe. Ai crede, că soarele apune pentru »a doua oară. In regiunea aceasta zarea »crește, aproape ca în primul pătrar al »lunei. Către orele 10 lumina se spălăcește »pe la miezul nopții dispare. In 16 Marte, »când strălucia mai tare, s'a ivit înspre »răsărit o contra-zare de licărire blândă«.

Tot Humboldt a observat în clima tropică a Americei de sud, svâcnirile admirabile în intensitatea luminoasă a fenomenului.

*

Fenomenul e destul de bătător la ochi, totuși n'a atras atențiunea astronomilor și a fizicianilor, decât pe la mijlocul secolului XVII. Cea dintâiu descriere lămurită ne-o dă la 1661 Childrey în a sa »Britania Baconica«, după ce tot el i a făcut primele observări științifice în 1658—1661. Totuși Dominic Cassini are meritul de a fi ernat pentru prima oară (1683) raporturile de dimenziune și timp ale fenomenului.

Smith a construit în 1882 un spectroscop special pentru observarea și fotografiarea luminei zodiacului. [2])

Incercările de a fotografia spectrul au rămas mult timp zădarnice. Abia cu plăci cromosensibile s'a ajuns la ceva rezultate.

Spectrul de regulă e foarte spălăcit. Abia prezintă ceva nuanțe de colori. E continuu. In primăvara anului 1883 însă Smith

[1]) *Kosmos*, vol. I. ed. Cotta, pag. 98—102.

[2]) Prisma spectroscopului din spat de Islanda, lentilele colimatorului și ale camerei fotografice din quarz, cu escepțiunea unui colimator de observații directe, ale cărui lentile s'au făcut din sticlă flint.

Din dieta ungară.

In şedinţa de Luni a camerei, despre care am raportat eri pe scurt, a vorbit, cum ştim, aproape 4 oare dep. Dr. Al. *Vaida*. La ordinea zilei a fost proiectul pentru învăţătorii de stat. D-l Vaida a aflat de bine a aduce înainte toate momentele ce stau în legătură şi cu acest proiect, stăruind mai ales pentru validitarea principiului de egalitate în ce priveşte ajutorarea scolilor de stat şi a şcolilor confesionale.

Din vorbirea d-lui Dr. Vaida lăsăm să urmeze mai jos partea întâiu, în care motivează atitudinea sa şi a soţilor săi din clubul naţionalist şi acea parte, în care desvoaltă principiile de tractare egală, despre care am făcut amintire.

Alexandru Vaida: Onorată cameră. Imĭ ţin de datorie să expun motivele pentru carĭ eu şi după mine mulţĭ alţĭ colegĭ din partidul naţionalităţilor iau cuvântul. O ţin de necesar, pentru-că mai mulţĭ deputaţĭ coaliţionişti m'au întrebat, care e rostul, că noi luăm cuvântul în cestiunea acestui proiect şi din ce motive pornim discuţia pe baze atât de largĭ.

Inainte de toate, onorată cameră, ţin să declar, că partidul nostru se consideră pe sine de partidul naţionalităţilor nemaghiare şi ca atare de partid opoziţional, dar în acelaşĭ timp mereu îşĭ dă sama de interesele marĭ şi de datoria, carĭ i-se impun în urma poziţiei sale excepţionale, fiind adecă singurul partid opoziţional în acest parlament. (Aprobărĭ pe băncile naţionaliştilor). Această poziţie ne impnne datorii marĭ, dându ne drept misiune să reprezintăm în camera aceasta opoziţia ţării. E o misiune nerecunoscătoare, nu numai din motivul, că în trecut am fost expuşĭ la multe insulte. Noi cunoaştem deja insultele aceste, ne-am obişnuit cu ele şi le-am lăsat fără răspuns şi până acum, cu atât mai mult le vom lăsa fără răspuns pe viitor. De altă parte însă aceia dintre d-voastră carĭ ni-au adresat insultele, au început să se plictisească de ele şi vor înceta cu desăvârşire, sunt convins. Nu împrejurarea aceasta ne îngreunează misiunea. Nu ne o îngreunează nicĭ faptul că mereu-mereu, cu orĭ-ce prilej suntem nevoiţĭ să vă lăsăm să ne respingeţĭ propunerile prin votare, pentru că pe cât de mică e gloria ca o majoritate atât de covârşitoare ca a d-voastră să învingă la votare un partid mic ca şi al nostru şi pe cât de uşor i-se pare lucrul acesta majorităţii, tot atât de puţin ne pasă şi nouă de lucrul acesta. Ni-e grea însă misiunea că nu ni-a succes până acum să vă convingem despre dreptatea punctului nostru de vedere. Cu toate aceste n'am renunţat încă la nădejdea, că cu timpul vom putea face să înţelegeţĭ punctul nostru de vedere.

In ce priveşte proiectul luat în discuţie, avem datorie înzecită să luăm parte la desbateri. E datoria noastră fiind-că pe calea aceasta din nou salvăm reputaţia parlamentului şi ne dovedim de patrioţi mai buni decât d-voastră, marea majoritate; pentru-că dacă n'am lua noi cuvântul, în ce priveşte parlamentarismul nostru s'ar naşte o situaţie foarte falză, situaţia că ar ajunge să se manifeste aici absolutismul guvernului fără ca să se accentueze suveranitatea poporului: fiind-că guvernul cu drept cuvânt ar putea zice: »L'etat c'est moi!«, dacă un astfel de proiect de lege, a căruia importanţă nu e contestată de nimeni, s'ar primi fără discuţie.

Vă întreb pe d-voastră că ce va zice posteritatea despre generaţia de azi dacă d-l referent a zis ieri despre oamenii mari ai anilor 60, că's nişte epigoni? Noi considerăm tocmai pentru asta, ca o datorie a noastră, să ne ocupăm tot mai temeinic de acest proiect de lege, să întrăm în discuţii mai amănunţite şi să ne precizăm punctul de vedere opoziţional. (Aprobări pe băncile naţionalităţilor).

Noi vedem şi ştim foarte bine cu toţii că suntem într'o poziţie falză. Dar tocmai pentru a nu părea naivi, ţin să amintesc că noi suntem convinşi, că prin opoziţia noastră, pe care o facem cu ocazia desbaterii acestui proiect, aducem un serviciu real atât guvernului cât şi majorităţii.

Guvernul a adus pe tapet acest proiect de lege numai pentru a abate atenţia lumei de la multele buclucuri, cari preocupă de o vreme încoace, fără întrerupere opinia publică. E foarte firesc, că dacă noi naţionaliştii întrăm în discuţia mai amănunţită a proiectului, luăm asupra noastră un rol de opoziţie, prin aceasta creăm guvernului o situaţie dintre cele mai comode, el ne poate lovi în fie-care zi în cap şi săvârşind prin aceasta mari acte de patriotism, abate totodată atenţia opiniei publice de la multele mizerii curente. Cu toate că de când e lumea, când e vorba de partide diferite şi de duşmani politici totdeauna principiul »do ut des« iese în relief şi cu toate că noi nu primim nici o răsplată pentru această osteneală a nostră totuşi suntem gata a face guvernului serviciul acesta, (Mişcare pe băncile naţionaliştilor) nu pentru-că suntem băieţi de treabă, ci pentru-că suntem fii buni ai patriei şi ai naţiunilor noastre. (Aprobări pe băncile naţionaliştilor. Şi fiind-că socotim mai presus decât se crede, interesele ţării şi le purtăm mai mult la inimă unde nu se văd decât pe buze, facem chiar şi unui guvern coaliţionist acel serviciu, de a ne pune în opoziţie şi de a-i da ocazia să-şi câştige pe pielea noastră merite patriotice. (Mişcare în stânga).

Mai avem o cauză care ne îndeamnă să facem acest lucru: avem o ambiţie, o ambiţie mare şi o conştiinţă trează că în viitorul îndepărtat acel partid al naţionalităţilor, care va ocupa la timpul său aceste bănci, în cari suntem astăzi atât de puţini, ne va aminti pe noi ca pe o generaţie mare, căci noi avem conştiinţa că nu suntem epigonii mici ai unor generaţii mari ca kossuthiştii, ci suntem înaintaşi, voim să fim înaintaşii mari ai partidului naţionalităţilor din parlamentul viitorului. De aceea cred, că nu merităm a fi trataţi din partea d-voastră cu cuvinte de înfruntare, nici cu dispreţ şi cu defăimare, ci merităm ca să recunoaşteţi despre noi, că contribuim la prestigiul ţării şi al parlamentarismului atunci când ne-am angajat aici la rolul de opoziţie. Acestea trebuia să le explic, ca să nu producem aparenţa naivităţii.

. . . .

Despre epoca în care s'a creat articolul de lege 38 dela 1868 — d-l raportor zice: A fost epoca desăvârşitului optimism şi că nimic nu caracterisează mai mult epoca aceea ca articolele de lege 44 adecă legea de naţionalităţi şi 38 din 1868, adecă legea şcolară. Dar nici n'avem două legi — zice raportorul — cari să ne fi dus atât de puţin spre scopul definit, — adecă la desvoltarea desăvârşită a naţiunii maghiare unitare în gând şi simţire.

Onorată Cameră! Dacă acei bărbaţi au avut planuri de acestea, atunci vă asigur că n'au fost naivi. Au fost bărbaţi geniali şi dacă planul lor n'a reuşit să creieze unitatea de gândire şi simţire între cetăţenii acestei patrii, de vină sunt numai şi numai urmaşii lor, cari n'au îndrăznit nici-odată să încerce executarea legii de naţionalităţi.

Eu împotriva părerii d-lui raportor, aflu foarte necesară susţinerea şi ajutorarea şcoalelor confesionale. Pentru aceste s'a creat un proiect, l'am şi văzut dar nu vorbesc despre el nefiind la ordinea de zi.

Afirm şi mărturisesc, că ministerul de instrucţiune în loc să forţeze şcolile de stat, ar face mult mai bine să le dea ajutoare de stat şcoalelor confesionale, ca astfel acestea să fie în stare a corespunde chiemării lor. E mult mai uşor să zideşti pe baze existente, decât să creiezi baze nouă, pentru că cel care face încercarea asta, totdeauna e expus ca în loc să reuşească, să se dea de mal. (Zgomot. S'auzim! la mijloc). Dacă luăm în considerare, că în ţara întreagă sunt cam 17 mii de şcoli poporale şi dintre acestea — să zic un număr maximal — sunt 3500 şcoli de stat, cari stau pe teritoriul Ungariei, iar celelalte sunt şcoli confesionale, atunci putem vedea, ce puţini învăţători vor avea parte de îmbunătăţire. Datele d-lui Halász spun, că sunt 13,269 şcoli confesionale şi numai 4221 de stat.

Intreb deci cu drept, e lucru cinstit ca d-l ministru de culte să ajute numai învăţătorilor de stat? Sunt 5463 învăţători de stat şi d-l ministru i-a luat în adăpost numai pe aceştia. (Sgomot). N'ar fi mai cinstit şi corăspunzător şi n'ar fi spre binele culturii statului dacă d-l ministru s'ar cugeta şi la ajutorarea învăţătorilor confesionali deodată cu a acelor de stat, dacă le-ar îndrepta soartea şi uşura poziţia ca să poată corăspunde măreţei lor chemări. (Sgomot.)

E slabă acea idee că numai unii dintre cetăţeni au să fie împărtăşiţi de ajutor şi e de ajuns dacă numai o parte dintre învăţători îşi capătă dotaţia cuviincioasă. (Sgomot). Invăţătorii săvârşesc aceeaşi muncă întru cultivarea poporului, trebue deci ajutoraţi în măsură egală în misiunea lor nobilă. (Sgomot.)

Cercetând datele statistice, vedem ca în această ţară sunt 61,400 copii obligaţi la şcoală, cari peste tot umblă la şcoală. Aceste sunt date triste şi dureroase. Şi în întreaga ţară deşi sunt 12,636 comune, totuşi sunt numai 4221 învăţători de stat şi 13,269 confesionali.

Fără multă bătae de cap şi studiare de date statistice putem constata că relaţiile noastre culturale de azi sunt foarte slabe, foarte neglijate (Sgomot).

Luând în considerare faptul că în mai multe astfel de locuri sunt relaţiile culturale de aşa, că sunt câte 138—140 copii obligaţi la una ori două şcoli, pe fiecare învăţător cad deci 80—90 elevi, atunci fără de a exagera pot constata că între astfel de împrejurări, cât timp mai durează aceste stări, e imposibil să ajungem la îmbunătăţirea relaţiilor noastre culturale.

Basat pe acest punct de vedere recomand cu insistenţă d-lui ministru de culte să binevoiască a dispune, ca şi învăţătorii confesionali să se împărtăşească de acel ajutor ca şi învăţătorii de stat, căci e imposibil ca prin ajutorarea numai a acestora să se promoveze cultura generală.

„Agitaţie pangermană" între Şvabi.

Şvabii din Bănat au început iarăşi să se mişte. Ştim că o adunare poporală ce a fost conchemată în Billed a fost oprită de fisolgăbirău. A mai fost oprită şi altă adunare, ce era să se ţină tot Dumineca în Bulkess. Cei adunaţi au fost împrăştiaţi de gendarmi, dar ei s'au retras în localuri private şi s'au sfătuit asupra afacerilor naţionale. In adunările poporale amintite era intenţionat a se primi şi a se enunţa programul deja gata al *partidului poporal al Germanilor din Ungaria*, care până acuma număra vr'o 5000 de membri. Era hotărît afară de aceasta să fie ales preşedinte al partidului Dr Kremling, ear vice-preşedinte ţăranul I. Röser.

Iată de ce a fost împiedecată ţinerea celor două adunări poporale. S'a dat ordin celor dela administraţie să oprească lăţirea »agitaţiunei pangermane« între Şvabi. Cei loviţi voiesc să se plângă ministrului de interne etc. Cu ce rezultat se poate şti înainte. E interesant şi îmbucurător însă faptul, că deşi încet dar spiritul naţional pătrunde totuşi din ce în ce mai mult între Şvabi şi îi deşteaptă.

Cu *mişcarea Şvabilor* din Ungaria sudică s'a ocupat *partidul kossuthist* în conferenţa sa de Luni. Au accentuat mai mulţi dintre vorbitori, că recunosc şi aprobă atitudinea patriotică de până acuma a Germanilor din Ungaria, *dar voiesc să împiedece ca „agitaţiunea pangermană"* să molipsească elementele patriotice ale Şvabilor şi să le înstrăineze de Maghiari. Ministru-preşedinte Wekerle a zis că guvernul se ocupă serios de mişcarea dintre Şvabi. Mai spuse că guvernul are cunoştinţă că nu numai în Budapesta, ci şi în provincie s'au creat organizaţiuni pangermane, reuniuni şi grupuri, cari ajută pe membrii lor cu diferite producte literare. Ministrul crede, că cel mai bun lucru ar fi să se fundeze un organ german, care să paraliseze urmările acţiunei germane. In fine kossuthiştii au aflat de bine a enunţa, că ei aprobă patriotismul »cetăţenilor maghiari de limba germană«.

Cine nu cunoaşte apucăturile de felul acesta? Şvabii să fie liniştiţi, să înveţe ungureşte şi să asculte de fisolgăbirăi — atunci sunt patrioţi contra cărora nu se poate obiecţiona nimic, dar îndată ce se vor ocupa de literatura germană şi vor voi să aibă şi ei partidul lor, se schimbă situaţiunea.

Cei ce stau azi în fruntea »partidului poporal al Germanilor din Ungaria«, declară că ei numai între marginile legilor stărue să asigure drepturile politice şi interesele de cultură şi economice ale conaţionalilor lor şi nici într'un caz nu se vor abate dela cărarea pe care au apucat şi nu vor deveni necredincioşi ţintei lor.

Cronica din afară.

Zvon despre demisiunea lui Stolypin şi disolvarea Dumei. In cercurile politice şi financiare din Paris s'au răspândit ştiri senzaţionale, după carĭ primul ministru Stolypin şĭ ar fi înaintat demisiunea. S'a comunicat că şi Duma va fi disolvată in cursul zilelor viitoare pentru că se pare imposibil ca guvernul să poată lucra în comun cu o Dumă atât de opoziţionistă. Aceste ştirĭ s'au răspândit cu atâta siguranţă, încât valorile ruseşti au scăzut în mod simţitor la Bursă. Ştirea că primul ministru Stolypin s'ar fi retras şi că Duma va fi disolvată a provocat o scădere a valorilor ruseştĭ şi la Bursa din Berlin.

Ministrul de externe rusesc a trimis o circulară secretă prin care invită autorităţile administrative ca în cazul disolvărei Dumei să facă uz de toate mijloacele disponibile pentru a împedeca o grevă a funcţionarilor dela căile ferate.

Activitatea bandelor în Macedonia. Misiunea Munir Paşa, trimeasă la Belgrad, cu scop de-a presenta regelui Petru o scrisoare autografă a Sultanului, nelinişteşte lumea politică din Bulgaria, care vede în aceasta o manifestare împotriva Bulgariei. In urma acestei vizite se aşteaptă o mai întinsă activitate a bandelor sârbeştĭ în Macedonia. Pressa cere ca să se dea un răspuns acestei provocărĭ prin trimiterea de bande bulgare în Macedonia.

Prietenie japoneză-americană. Două vapoare japoneze de războiŭ vor lua parte la serbările ce s'au organizat în Virginia pentru a comemora împlinirea a 200 de anĭ de când s'au stabilit englezii în acest stat. După aceea ambele vapoare se vor îndrepta spre Europa şi vor vizita porturile Kiel şi Wilhelmshaven. Unul din aceste vapoare »Novic« aparţinuse Ruşilor. El a fost scufundat, apoi scos din mare, reparat şi întrebuinţat ca vas de războiŭ japonez.

ŞTIRILE ZILEI.

— 28 Februarie v.

Conziliul comunal din Bucureşti la Roma. D-l M. Cantacuzino, primarul Bucureştilor, însoţit de o delegaţiune de conzilieri comunali va merge la Roma în cursul lunei Aprilie, pentru a răspunde vizitei făcute de delegatul Sindacului Romei, comunei Bucureşti, astă primăvară, şi a mulţumi personal primarului Romei pentru tradiţionala Lupoaică în bronz, făcută dar Bucureştilor.

La temniţă. Luni a întrat în temniţa din Seghedin d-l Dr. Cornel *Jurca*, redactorul responzabil al ziarului »Drapelul«, pentru a-şi începe osânda de 6 luni. In locul d-lui Dr. Jurca, semnează de acum înainte »Drapelul« ca redactor responzabil, d-l Georghe Noaghea.

Răscoalele ţărăneşti în Moldova. Asupra răscoalelor ţărăneşti cari au isbucnit în mai multe judeţe din Moldova se comunică următoarele amănunte:

La Bădeni şi Ceplenita trupele, cari au sosit la faţa locului, stau înşirate în faţa ţăranilor cari sunt foarte agitaţi. Primul procuror, care a sosit acolo încă îna

---

a zărit o linie mai deschisă. Dar numai atunci, deşi observaţiile le începu din 1875. Poziţia liniei presupuse era $\lambda = 558$, asămănătoare cu linia luminei polare $\lambda = 557{\cdot}7$.[3])

In fine Smith stăruia să se determine exact poziţia pe firmament a fenomenului ceea ce nu se poate decât prin examinarea fotometrică minuţioasă a regiunei respective.

Din ce constă lumina zodiacului?

Mai întâiu, poziţia fenomenului e astfel încât multă vreme s'a presupus, că *atmosfera soarelui*, resfirată în formă de lentilă, ne mijeşte din brâul zodiilor.

Heis credea, că inelul luminei din zodiac, planează în jurul Pământului pe o cale, ce se află între noi şi Lună.

Dom. Cassini, apoi Laplace, Schubert şi Poisson admiteau existenţa unui inel, constătător din un roiu de corpuscule planetare, ce sboară liber între orbita lui Mercur şi a Luceafărului, ori chiar a lui Marte. Cassini zicea limpede: »Si les orbites de Mercure et de Venus étoient visibles (matériellement dans toute l' étendue de leur surface), nous les verrions habituellement de la même figure et dans la même disposition à l'égard du Soleit et aux mêmes temps de l'année que la lumière zodiacale«.

De părere analogă e la noi d-l Ioan Corbu, în a sa »Nouă teorie cosmogonică«[4]) spunându-ne că pentru esplicarea luminei zodiacului nu e de lipsă a presupune un inel fin, cu toate că acesta încă e posibil. »Ea poate deriva de la mulţimea de meteoriţi, materie din cometţii distruşi şi toate sfărmiturile de materie cosmică, ce se mişcă risipită în spaţiu, culeasă de sistema solară în calea sa şi alăturată pe planul comun al eclipticei«.

Oricum ar fi: planeţii uriaşi cu cortegiul de sateliţi; planeţii mijlocii şi sutele de planetoizi mititei; cometţii cu orbite încrucişate şi dătători de frică; apoi meteorii cei neastâmpăraţi şi tainica lumină a zodiacului contribuesc în mod uriaş la lărgirea concepţiilor despre sistemul solar, care mai nainte părea atât de simplu, atât de monoton.

Faur, 1907.

Gavr. Todică.

[3]) Observarea din urmă a făcut'o în 1867 Angström în Upsala, unde lumina boreală se vede adese-ori.

[4]) Bistriţa, 1903, pag. 41—2.

inte de sosirea trupelor, a găsit pe ţărani foarte îndârjiţi. Ei cer să li se dea pământ şi să se alunge evreii de prin sate. Răscoala s'a întins la Cotnari şi Hodora. La Cotnari sătenii au bătut şi alungat pe evreii de acolo. Acelaşi lucru s'a petrecut şi la Hodora. Mişcarea ţăranilor se întinde şi în alte comuni. Luni la ora 1 a pornit din Bârlad regimentul de roşiori. La ora 2 s'a format un tren special în Iaşi, transportând pe inspectorul administrativ Bogdan, pe procurorul general Leonescu, primul procuror Ghinea Ionescu, colonelul Musteaţă şi un batalion din regimentul 13 dorobanţi. D-l colonel Musteaţă a fost însărcinat cu comanda trupelor din ţinuturile răsculate.

Sinuciderea unui tînăr Maghiar în Bucureşti. De câteva zile sosise în Bucureşti un tânăr ungur anume Marcel Geza, funcţionar comercial. Numitul a descins la hotelul High-Liffe şi declarase că a venit în România spre a găsi o ocupaţiune. Soarta ne-ajutându-l Marcel Geza s'a văzut Sâmbătă cu totul lipsit de bani şi fără nici o speranţă de a găsi o slujbă. Perspectiva mizeriei i se deschise înainte, şi pentru a evita această stare de lucruri, Geza hotărî să-şi curme viaţa. Hotărîrea a pus'o în practică Sâmbătă, trăgându-şi un glonte de revolver în tâmplă. Nefericitul a rămas mort pe loc. Vestindu-se circumscripţia respectivă, s'a dispus transportarea cadavrului lui Marcel Geza la Morga. Asupra lui s'au găsit 20 de bani, ultimele resurse financiare, cari mai rămăsese.

Luptă într'o biserică. Intr'un oraş din apropierea New-Yorkului a avut loc alaltăeri noaptea în biserică, o luptă între preoţii bisericei şi mai mulţi hoţi. Spărgătorii au voit să fure giuvaerurile de aur din altarul bisericei. Cum s'au atins însă de altar, clopotul electric, care era în legătură cu locuinţa preoţilor, începu să sune. Preoţii alergară, înarmaţi cu revolvere, în biserică unde banditţii ridicaseră deja obiectele preţioase din altar. A avut loc un schimb de focuri de revolver. Hoţii au dispărut.

O expediţie aeronautică. Indrăsneţul jurnalist american Welmann pregăteşte o expediţie cu balonul spre polul nordic. A invitat spre acest scop şi pe căpit. Krogh, care a luat parte la mai multe expediţii aeronautice dimpreună cu Parceval şi Zeppelin.

O comoară mare de pietrii scumpe. Intre lucrurile rămase după moartea Şahului Persiei Muzaffer-Eddin, s'au aflat tot felul de pietrii, de un preţ de 420 milioane de coroane. Sunt o mulţime de safire, smaragde, rubine, turchise şi diamante. Coroana veche a domnitorilor Perşei are un rubin, cât un ou de găină. O cingătoare, care se ia numai la ceremoniile mari, plină cu diamante e mai grea de 20 funzi. Un vas de argint are 100 de smaragde; unul e aşa de mare, că Şahul şi-a putut scrie pe el numele lui întreg. O sabie cu diamante are o valoare de 5½ milioane. Una, din cele mai minunate pietrii, este un chihlibar, de 400 de policari cubici. Se zice că a căzut din cer pe timpul lui Mohamed.

Adunarea generală a „Albinei“.

Raportul conzillului de administraţiune către adunarea generală ordinară din 23 Martie 1907.

Onorată adunare generală!

Ne luăm voie a Vă raporta, că în anul expirat afacerile institutului nostru s'au desvoltat într'o măsură foarte satisfăcătoare, deşi abundanţa de numărar, care, în urma stagnării întreprinderilor industriale de ani de zile era în permanenţă — a încetat în curând, dar mai vârtos în jumătatea a doua a anului, când şi banca austro-ungară a urcat etalonul oficial al intereselor şi străinătatea, ba cu deosebire banca imperială din Germania în mod extraordinar la 7%. Drept dovadă vă atragem atenţiunea asupra tabloului comparativ al operaţiunilor, din care veţi vedea, că în cursul anului s'a urcat escomptul de cambii cu 12%, împrumuturile hipotecare cu 10%, iar depunerile spre fructificare cu 12%. Acest rezultat, se poate atribui şi anului bun economic, care clientelei noastre, în preponderanţă proprietari şi ţărani agricultori — i-a dat posibilitatea să fie punctuală întru răspunderea intereselor.

Deşi capitalul nostru, investit în valori de natură mobilă, care în caz de necesitate uşor se poate preface în numărar, trece peste 94% a datoriei care în termine scurte ni-se poate denunţa, — totuşi credem *că a sosit momentul, ca să uzăm de facultatea ce ni-o dă §. 16 al statutelor, urcând capitalul social la Cor. 2.400,000.*

Prestigiul institutului nostru, câştigat cu muncă intenzivă şi onestă în curs de 34 ani, desvoltarea afacerilor lui, legitima considerare ce datorim încrederei deponenţilor şi creditorilor noştri, care în butul calumnierilor şi denunţărilor tendenţioase din partea unei părţi a pressei, orbită de patima şovinizmului naţional — în mod îmbucurător se manifestă faţă de institutul nostru, apoi soliditatea institutului, recunoscută de toţi factorii competenţi — *reclamă această urcare de capital.*

Ne luăm deci voie a propune la locul său *urcarea capitalului social* precum şi *modificarea statutelor* reclamată de urcarea capitalului social, şi *modificarea statutelor fondului de penziuni* creat prin adunarea generală din anul 1881, necesară pentru-ca acele statute să se aducă în nex organic cu textul statutelor institutului, ce se va stabili în această adunare. In urma cererii »Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român« venim şi cu propunerea: ca să binevoiţi a prolungi cu 10 ani terminul fixat de adunarea generală din 1897 pentru înfiinţarea internatului de băieţi, în care scop s'a votat atunci ajutorul de Cor. 40,000, care şi mai departe va rămânea în administrarea institutului.

Cu profundă durere aducem la cunoştinţa adunării generale, că unul din cei mai vechi membri ai direcţiunii, d-l Petru Nemeş, fost notar public reg. în Braşov, care dela 30 Martie 1886 neîntrerupt a contribuit cu cunoştinţele şi bogatele sale experienţe la conducerea filialei noastre — a încetat din viaţă la 14 Martie 1906, în locul căruia direcţiunea, în şedinţa sa din 11 Iunie 1906, în senzul §-ului 37 din statute a substituit, în mod provizor, până la adunarea aceasta pe d-l Simeon Damian, advocat în Braşov. Mandatul d-lui Petru Nemeş expira după ordinea vechimei dimpreună cu al d-lui Alexandru Lebu în ziua întrunirei acestei adunări generale. La locul său veţi binevoi a primi propunerea noastră, dând expresiune condolenţei pentru decedarea d-lui Petru Nemeş, iar la punctul 10 al ordinei de zi veţi alege doi membri noui în direcţiune, cu mandat pe 6 ani. In senzul §-ului 36 membrii ieşiţi din direcţiune pot fi realeşi.

Din tabloul comparativ al operaţiunilor principale ale institutului extragem următoarele:

Depunerile: Starea cu 31 Decemvrie 1906: 7,065 depuneri în sumă de Cor. 15.530,087·35 cu Cor. 1.696,710·50 fil. mai mult decât în anul precedent.

Escontul de cambii: Starea portofoliului cu finea anului 1906 de 29,356 cambii în valoare de Cor. 10.644,926·73 fil. faţă de anul precedent mai mult cu Cor. 1.140,927·89 fil.

Credit personal ţărănesc: Cu 31 Decemvrie 1906: 10,981 obligaţiuni în sumă de Cor. 1.542,679·50 cu Cor. 138,253·90 fil. mai puţin decât în anul precedent.

Împrumuturi hipotecare: Cu 31 Decemvrie 1906: 3.648 obligaţiuni în sumă de Cor. 6.893,592·44 o creştere de Cor. 641,546·21 fil. faţă de anul precedent. Aceste pretenziuni sunt asigurate prin hipotecă de un areal preste tot de 120,828 jugere 1111 stângini □ în valoare de Cor. 26.333,783·—.

Credite cambiale cu acoperire hipotecară: Cu 31 Decemvrie 1906: 895 împrumuturi în sumă de Cor. 1.861,394·24 faţă de anul precedent o creştere de Cor. 28,134·24.

Credite de Cont-Curent: Cu finea anului 1906: Cor. 2.462,401·55 mai puţin cu Cor. 41,339·27 fil. faţă de anul precedent.

Imprumuturi pe efecte publice (lombard): La finea anului 1906: 102 împrumuturi de Cor. 109,710·— faţă de anul precedent mai mult cu Cor. 11,767·—.

Scrisuri fonciare cu 5%: Cu 31 Decemvrie 1906 rămân în circulaţiune Cor. 3.715,000·—.

Scrisuri fonciare cu 4½%: Starea totală la finea anului 1906 a fost de Cor. 2.000,000·—.

Mişcarea cassei: In total Coroane 106.642,783·03. Revirementul în giro-conto la banca austro-ungară a fost în anul expirat Cor. 32.849,699·02 revirementul prima-notei de Cor. 52.368,561·43, iar revirementul general de Cor. 422.318,341·52. Din bilanţul general al anului 1906 rezultă că: Suma activelor institutului este cu Cor. 1.706,805·35, iar suma venitului brut cu Cor. 31,387·54 mai mare decât în anul premergător. Subtrăgând din venitul brut al anului de Cor. 1.452,099·26, totalul erogaţiunilor cu Cor. 1.185,465·56, rezultă un profit net al anului de Cor. 266,633·70 cu Cor. 4,623·12 mai mare decât în anul precedent. Fondul de penziuni al funcţionarilor, carele în cursul anului a avut erogaţiuni de Cor. 11,872·28 de asemenea a crescut cu Cor. 30.388·86 ajungând suma de Cor. 516,787·51 fil.

Distribuirea profitului net. Relativ la distribuirea profitului net de Cor. 266,633·70 ne luăm voie a Vă face următoarea propunere: I. Să se dea acţionarilor dividenda de 5% provăzută în §. 62 din statute după capitalul social de Cor. 1.200,000 Cor. 60,000·— II. Restul de Cor. 206,633·70 să se împartă cum urmează: 1. 18% tantiemă statutară (§. 62 *b*, *c*, *d*, *e*, *f*) membrilor direcţiunii, comitetului de supraveghiare şi funcţionarilor institutului Cor. 37,194·12. 2. Remuneraţiunea funcţionarilor fără drept la tantiemă şi servitorilor Cor. 2,460·— 3. Pentru scopuri culturale şi de binefacere Cor. 16,000·— 4. Fondului de penziuni al funcţionarilor Cor. 10,000·— 5. Supradividendă acţionarilor Cor. 108,000·— 6. Fondului special de rezervă restul de C. 32,979.58 Cor. 206,633·70.

Primind această propunere: dividenda anului 1006 va fi tot ca în anul precedent de Cor. 28·— de acţie şi se poate ridica imediat după adunarea generală. Fondul special de rezervă va fi de Cor. 177,670·84. Fondul de penziuni al funcţionarilor de Cor. 526,787·51.

Terminând Vă prezentăm raţiociniul cu toate conturile sale, rugându-Vă, ca după ce veţi fi ascultat şi raportul comitetului de supraveghiare să binevoiţi: 1) a exprima condolenţă pentru răposatul membru al direcţiunii Petru Nemeş; 2) a aproba bilanţul încheiat cu 31 Decemvrie 1906 şi a da direcţiunii şi comitetului de supraveghiare absolutoriu pentru gestiunea lor pe anul expirat; 3) a primi propunerea noastră cu privire la distribuirea profitului net; 4) a distribui suma destinată pentru scopuri culturale şi de binefacere; 5) a fixa preţul marcelor de prezenţă pe anul curent; 6) a primi propunerea pentru urcarea capitalului social la Cor. 2.400,000·—; 7) a primi propunerea pentru modificarea statutelor institutului; 8) a primi propunerea privitoare la modificarea statutelor fondului de penziuni; 9) a primi propunerea cu privire la prolongirea terminului fixat în 1897 pentru înfiinţarea din partea »Asociaţiunii« a internatului de băieţi în Sibiiu; 10) a alege 2 membri în direcţiune cu mandat pe 6 ani.

Din şedinţa direcţiunei, ţinută la 16 Faur 1907.

Iosif St. Şuluţu m. p., prezident. *Cosma m. p.*, director executiv.

ULTIME STIRI.

Budapesta, 13 Martie. In decursul şedinţei de azi au vorbit numai trei deputaţi naţionalişti: Dr. A. *Vlad* şi slovacul *Hodza* la proiectul de lege despre învăţătorii de stat, iar Dr. *Maniu* a făcut o interpelaţiune în cauza libertăţii pressei.

Budapesta. 13 Martie. Şedinţa de eri a dietei s'a început cu o desbatere vie asupra procesului verbal, apoi s'a plâns dep. *Vlad*, că Rakowsky, care a presidat Luni, a călcat regulamentul camerei, pentrucă i-a detras cuvântul lui şi colegului său Vaida. Rakowsky să scuză, vrând a dovedi că n'a violat regulamentul. *Vaida* întreabă: De ce nu se întâmplă astfel de lucruri, când presidează Justh? Rakowsky vrea din nou să dovedească, că a fost totdeauna consecvent.

Brediceanu îl întrerupe. *Rakowsky*: Măgarule. *Brediceanu*: D-ta eşti măgar (Mare zgomot. Voci: la ordine!) Rakowsky continuă a se justifica, zicând între altele, că Vaida a fost avertisat de 14 ori în decursul vorbirei sale. (Aplause). *Vaida* cere cuvânt în chestie de regulament şi spune înainte că va vorbi la toţi §§-ii pentru-ca preşedintele să nu-i poată lua cuvântul.

Mai vorbesc la regulament şi dep. Ştefan C. *Pop*, V. *Goldiş* şi Milan *Hodza*. Preşed. Justh declară în fine, că va observa întotdeauna cu imparţialitate regulamentul. Ugron strigă: Răbdarea noastră s'a sfârşit. Şedinţa se suspendă fără ca să se ia însă vre-o decisiune.

După pausă vorbeşte ungurul Petö pentru instrucţiunea obligătorie şi gratuite în şcoalele poporale, apoi ia cuvântul Apponyi şi răspunde antevorbitorilor. Zice, că n'are drept de-a trage la îndoială buna credinţă a naţionalităţilor, dar faptele dovedesc contrarul. Inzadar se provoacă ei la legea de naţionalitate. N'ar trebui să uite însă, că naţiunea maghiară e naţiune unitară.

Sofia. 13 Martie. Criminalul care a răpus viaţa primului ministru şi a rănit pe ministrul Ghenadiev, e un fost funcţionar anume Alexandru Petroff. El e originar din Vidin şi a fost funcţionar la Banca Agricolă. In timpul din urmă a fost concediat. El a declarat, fără nici o şovăire, că intenţia lui era să-i omoare pe amândoi: pe Petkov şi pe Ghenadiev, şi i-a părut rău că n'a izbutit pe deplin în săvârşirea crimei sale. Pare suspect faptul că la dânsul s'au găsit foarte mulţi bani, şi că el e îmbrăcat foarte elegant, aceasta cu atât mai mult cu cât el fiind lipsit de ocupaţie în ultimul timp nu avea de unde să aibă bani. Faptul dă loc la bănuiala că Petroff ar fi fost cumpărat pentru a comite acest atentat.

Sofia. 13 Martie. S'a stabilit că Petru Alexandroff făcea parte dintr'un club anarchist; într'un buzunar al lui s'a şi găsit un număr din ziarul l'Anarchiste. *Au fost arestaţi încă patru indivizi*, banuiţi a fi complici ai lui Petru Alexandroff. Poliţia crede că toţi aceştia fac parte dintr'o afiliaţiune anarchistă, care ar fi decis asasinarea mai multor oameni politici din câteva state. Alexandroff desminte însă categoric că ar fi vorba de un atentat anarchist. El declară că nu e vorba decât de o faptă de răsbunare.

Sofia. 13 Martie. La şedinţa de eri a Sobraniei a luat parte şi Ghenadiev, deşi e rănit. A asistat un public foarte numeros şi şedinţa a fost emoţionantă. S'au ţinut numeroase discursuri, în cari s'a vestejit criminala faptă şi s'a deplâns moartea lui Petcov. Mulţi deputaţi plângeau în timpul acestor discursuri. Eri s'a făcut autopsia cadavrului. Glonţul care a pus capăt vieţei lui Petcov a fost găsit în inimă. S'a decis să se facă o înmormântare naţională fostului prim-ministru.

Paris. 13 Martie. Fostul preşedinte al republicei Casimir Perier a încetat eri din viaţă.

Iaşi. 13 Martie. In urma revoltelor ţărăneşti studenţii au convocat un mare meeting pe astăzi, în care se vor consfătui asupra concursului ce s'ar putea da pentru resolvarea cestiunei ţărăneşti.

Bibliografie.

— Romanul „Robia Banului“ de Sofia Nadejde a apărut în o nouă ediţie şi se află la tipografia şi librăria A. Mureşianu în preţ de 2 Lei plus 30 bani porto.

Diverse.

O fată care râde o zi întreagă. Ziarele din New York povestesc aventura extraordinară a unei domnişoare din New-Yersey, miss Barry, care a râs cu hohot, fără întrerupere timp de 10 oare. Râsul acesta nervos îngrijea întreaga ei familie, deoarece putea să aibă consecinţele cele mai grave pentru o persoană, care e mai veselă decât trebueşte. Cauza marei hilarităţi a acestei domnişoare este următoarea: D-ra suferea de o măsea, care o necăjise vre-o 24 de oare. Ea se duse la un dentist, care îi scoase măseaua. După operaţiune d-ra spuse: Uf! ce bine ar fi fost dacă oamenii s'ar fi născut fără dinţi! Apoi nu ne naştem fără dinţi domnişoară? îi răspunse dantistul. Aşa e. Şi domnişoara începu să râdă, să râdă din ce în ce mai tare.

Dantistul râdea şi el... dar după cinci minute, văzând că râsul domnişoarei nu e un râs natural, începu să se îngrijească şi chemă familia domnişoarei.. Aproape zece oare s'a alergat la toate mijloacele pentru a pune capăt acestui râs. Doi doctori cari au fost chemaţi în grabă nu au putut să facă nimic. După zece oare, d-ra Barry a căzut într'o stare de letargie.

*

Carducci şi criticii săi. Intr'o caldă zi de vară, în Lombardia, un tren înainta pe şine cu încetineala lui obicinuită. Intr'un vagon de clasa II-a luaseră loc mai mulţi ofiţeri şi un civil. Convorbirea era foarte însufleţită printre cei dintâi.

Veni vorba şi de Carducci (poetul trăia încă) şi de un pamflet al poetului, care făcea mare tapaj pe vremea aceea şi conţinea o critică violentă împotriva unui personaj italian foarte cunoscut. Toţi cei din vagon aprobau atitudinea poetului. Deodată civilul interveni şi se ridica cu hotărîre împotriva ignoranţilor, cari vorbeau despre un lucru asupra căruia nu erau de loc în curent.

O tăcere adâncă urma atacului civilului. Apoi întrerupătorul continuă să apere pe personagiul italian, declarând că, în cele din urmă, Carducci nu era fără pribană.

Ofiţerii se supărară şi îi dădură carta lor când civilul se dete jos din vagon. Acesta întinse şi el pe a lui. Pe ea era scris: *Giosue Carducci, profesor la Bolonia.*

Tablou!

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor respons. interim.: Victor Branisce

Dela „Tipografia şi Librăria“ A. MUREŞIANU, Braşov se pot procura următórele cărţi

(La cărţile aici înşirate este a se mai adauga pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandaţie.)

Diverse.

„Novele“ de Vasilie Ranta *Buticescu*. Broşura are 286 paginî şi conţine istoriόre frumόse scris într'un limbagiu plăcut. Preţul ei e 1 cor. 60 banî plus 20 banî porto.

Poesii de Vasile Ranta Buticescu. Editiunea „Amicului Familiei“ Preţul 1 cor. 20 b plus 10 b. porto.

Versurî de dor, adunate din poeţii românî de *A.* Preţul 50 banî (+ 5 b. porto.)

Cartea ilustrată pentru copii şi copile de George *Simu.* Acéstă broşură conţine poesii istoriόre şi morale spre escitarea gustului de cetit la copii. Preţul 50 banî + 56 b. porto.)

Dinu Milian roman. Nenui a sfânt, de Const. Mille Preţul 2 cor. plus 10 banî porto.

Feciorul Popei. Facerea Joiţei. O dragoste a veacului. Roch a Catiţei. Amedeo Madini. Din viaţa tristă După natu ă. Bacalaureatul, de Const. Mille. Preţul 2 cor. plus 10 b. porto.

„Pe pragul mormêntului,“ de preotul *G. Simu*, conţine versurî funebrale pentru popor şi pentru inteligenţî. Pr. 50 banî (+ 6 b. porto.

Juvenilia, prosă şi versurî, de Sextil Puscariu. Preţul cor. 1.60 pl. 20 b. porto.

Opiniunea publică, conferenţa ţinută a Atheneul român de C. Dissescu la 27 Februarie 1885 preţul 50 b. plus porto 5 banî.

Imbunătăţirea stărei sătenilor de Gr. G. Pencescu. preţul 50 b. + 5 b. port.

Nu mě uita! Colecţiune de versurî pentru ocasiunî funebralî. Aranjată prin N. F. *Negruţiu.* Ediţ. IV. Preţul 50 banî. (+ 5 b. p.)

Pribeag, ediţia 1 ă de Ioan Iosif Sceopul Preţ. cor. 1. 50 b. pl. 10 b. porto.

Poesii de Al. A. Macedonski. Preţ. 3 cor. pl 20 b. porto.

Scriitorî, cetitorî şi criticî de N. Radulescu-Niger 50 b plus 5 b porto.

Lira Sionului séu cântarea sěrbătorilor de Aron Boca Velchereanu 50 b. plus 10 b. porto.

Bocete ad că **Cântărî la morţî**, adunate de *I. Pop-Reteganul.* Preţul 80 banî. (+ 10 b. p.)

Cu vêrful penei, scrieri satirico-humoristice de Antoniu Pop 1 Cor plus 10 b. porto.

Umbre şi luminî poesii de Em. *Părăeanu*, cor. 2.00 (porto 20 b.)

Asupra situaţiunei, articolî şi foişóre de Iónŭ A. Lăpedat. Preţ. 40 b. pl. 10 b porto)

Influinţa francesă în România de A. Xenopol profesor la universitatea din Iaşî, Cu 50 b. + 5 b. porto.

„Despre cel dintâiu ajutor la vătămărî ale ochilor“ de Dr. *Ioan Popp*, medic colonel i. şi r. Acéstă broşură conţine pe 36 paginî sfaturile cele mai bune, cum sě se procédă şi ce měsurî grabnice sě se ia în casurile de vătămărî ale ochilor o cărticică. care n'ar trebui sě lipséscă din nicî o familie.

La Tipografia şi Librăria A. Mureşianu, Braşov.

Important pentru vênḑĕtorii de cărţi prin oraşe şi têrgurî este cartea de rugăciune

„Lauda lui Dumneḑeu“

pentru credincioşii de religiunea ortodoxă română, cuprinḑênd rugăciunî de dimineţa şi de séră, la sfanta Liturgie, la taina mărturisirei, precum şi la alte multe rugăciunî folositóre 56 la numěr pe 255 paginî, format octav mic.

Acésta carte de rugăciunî artistic legată este prima la Românî carî până acuma se închinau din cărţî subred legate şi ordinare. Acuma nu trebue sě stăm în privinţa acésta mai prejos de cărţile de rugăciune ale celorlalte naţionalităţî Prin cartea de rugăciune *„Lauda lui Dumneḑeu“* s'a făcut Românilor un însemnat serviciu căci ea este o carte de rugăciune frumósă şi se póte căpěta în diferite legaturî dela mai simple până la mai luxóse şi tóte în preţ fórte moderat.

Preţul lor este:

	Cor. b.
Legătură trainică négră şi aurită cu séu fără chip sfânt	—.90
Imit. de fildes în alb séu negru	1.60
„ „ „ cu încheietóre	1.80
„ „ „ cu cadru argintat şi închiḑĕtóre	2.10
Imit. de fildes cu catifea şi încheietóre	2.65
„ „ „ cu catifea şi podóbă mai mare	3.10

Vindĕtorii de cărţî primesc un rabat mai considerabil.

Tot asemenea atragem atenţiunea publicului asupra *„Cartei de rugăciune“ întocmite de protopresbiterul Calistrat Coca* cu aprobarea consistorului episcopesc ortodox oriental din Cernăuţî, care carte format mic octav, cuprinḑênd asemenea tóte rugăciunile nóstre folositóre ar fi cea mai potrivită carte de rugăciune pentru toţî şcolarii.

Preţul acestei cărţî:

In pânză négră	cor. 1.—
„ „ „ ceva mai luxósă	cor. 1.20
„ „ „ format ceva mai mare . . .	cor. 1.40

Tóte acestea se pot procura prin Tipografia şi Librăria A. Mureşianu, Braşov, unde au sě se adreseze şi **vênḑĕtorii.**

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.